

COMMUNICATIVE DEVELOPMENT INVENTORY

MANENO YATUMIWAYO NA WATOTO KATIKA MSAMIATI WA KILA SIKU

Kwa mzazi,

Baada ya mzazi/mlezi kutoa idhini kushiriki katika utafiti huu ataombwa kupeana ujumbe muhimu kuhusu kiwango cha maneno ya mwanaye kwa utaratibu ufuatao:-

Ningetaka ujue kuwa kila mtoto huwa na kiwango fulani cha maneno kufikia umri fulani. Kwa hivyo usiwe na shaka kama mwanao hawezi kufahamu au kutamka maneno fulani.

Nitakwambia mafungu ya maneno ambayo hutumika sana nawe utaniambia kama mwanao ama anayatamka, kuyafahamu, au kuyafahamu na kuyatamka.

Kuna baadhi ya maneno yenye maana zaidi ya moja; Utaniambia maana anayofahamu k.m. paka, mto, n.k.

Baadhi ya maneno huwa na maana sawa; niambie analofahamu mwanao k.m paka/nyau

Pia naomba uniambie ikiwa neno fulani analifahamu lakini huenda hawezi kulitatomka k.m. mswaki-....swaki, mjomba-....jomba,

Ningetaka kujua ikiwa mwanao anafahamu na kutofautisha wakati uliopo, uliopita au ujao; pia kuhusu udogo, ukubwa, wingi, uchache na shughuli za kila siku.

Mwishowe tukimaliza utapewa nafasi kwa hiari yako kuuliza au kuongezea lolote kuhusu lugha ya mwanao.

Na sasa tuangalie maneno hayo.

Ahsante!

COMMUNICATIVE DEVELOPMENT INVENTORY

Study Number: [ ][ ][ ][ ][ ][ ][ ] Interviewer Initials: [ ][ ][ ]

Start Time: [ ]:[ ]:[ ] Finish Time: [ ]:[ ]:[ ] Date: [ ][ ]/[ ][ ]/[ ][ ][ ]

Relationship to the child: [ ]

Child's name: [ ] [ ] [ ]

Sex: [ ] Birth Date of Child: [ ][ ]/[ ][ ]/[ ][ ][ ] Age: [ ] [ ]

Sehemu ya kwanza:maneno watumiayo watoto

Milio ya sauti za wanyama

	S/E		S/E
Baa baa	O	Kunguru	O
chri chri chri	O	Miau miau	O
Heoo heoo	O	Mmee mmee	O
Hua	O	Mooh mooh	O
Huo huo	O	Pikipiki	O
Khe khe khe	O	Simu	O
Kima	O	Tamu tamu	O
Kru kru kru	O	Umia	O
Kukuriukuu	O	Vruum vruum	O

Majina ya wanyama

	S/E		S/E
Bata	O	Mdudu	O
Bata mzinga	O	Mnyama	O
Buibui	O	Mujusi kafiri	O
Chungu/Mchwa	O	Mwanambwa	O
Chura	O	Ng'ombe/Boo	O
Farasi	O	Nyani/Kima/Tumbili	O
Jimbi/Jogoo	O	Nyoka	O
Jongoo	O	Nyuki	O
Kipepeo	O	Nyuni/Ndege/Njiwa	O
Kobe	O	Nzi	O
Kombamwiko	O	Paka/Nyau	O
Kondoo	O	Panya	O
Koo	O	Popo	O
Kuku	O	Punda	O
Kunguni	O	Punda milia/Zebra	O
Kunguru/Kurabu	O	Samaki	O
Mbu	O	Simba	O
Mbuzi/Mee	O	Sungura	O

Mbwa/Jibwa	O	Tembo/Ndovu	O
	O		O

Vyombo vya kusafiria

	S/E		S/E
Baiskeli	O	Lori	O
Basi/Buscar	O	Matatu/Saa robo	O
Dau/Mashua/Mtumbwi/Boat	O	Merikebu	O
Dukwama/Mkokoteni	O	Ndege/Eropleni	O
Gari la moshi	O	Pikipiki	O
Gari/Motokaa	O	Tingatinga	O
Helikopta	O		O

Msamiati wa michezoni

	S/E		S/E
Chaki/Makaa	O	Mchezo	O
Gun	O	Mpira/Boli	O
Hadithi/Ngano	O	Ngamu/Gundi/Gamu	O
Kalamu	O	Penseli	O
Kamba	O	Penseli rangi/Colour/Rangi	O
Kibofu	O	Povu	O
Kifuu/Kifufu	O	Udongo	O
Kinyago/Doli	O	Vibao/Bao	O
Kitabu	O	Zawadi	O

Vyakula na vinywaji

	S/E		S/E
Apple	O	Mbaazi	O
Asali/Uki	O	Mchuzi	O
Avocado	O	Mkate	O
Bajia	O	Muhogo	O
Barafu	O	Nazi	O
BigG/Ballgum	O	Ndizi	O
Biriani	O	Njugu (Karanga)	O
Biskuti	O	Nyama	O
Chai	O	nyanya/Tomato	O
Chakula	O	Omena/Kumbu	O
Chapati	O	Paipai	O
Chocolate	O	Papa	O
Chumvi	O	Peremende	O
Chungwa	O	Pilau	O
Embe	O	Pili pili	O
Ice cream	O	Pojo	O
Jam	O	Popcorn/Bisi	O

16-30 months

Kahawa	O	Samaki	O
Kaimati	O	Sambusa	O
Karoti	O	Siagi/Blue Band	O
Keki	O	Siki	O
Kiazi	O	Sima	O
Kiboma	O	Soda	O
Kinywaji	O	Spaghetti	O
kitumbua	O	Sukuma	O
Koo	O	Supu	O
Kuku	O	Tambi	O
Kunde	O	Tamu	O
Kungu	O	Tembo/Pombe	O
Madafu	O	Tikiti/Watermelon	O
mahamri/maandazi	O	Tosti	O
Maharagwe	O	uji	O
Mahindi	O	Unga	O
Maji	O	Viazi	O
Maji ya machungwa/Juisi	O	Viazi kaanga/chips	O
Matomoko	O	Viazi vya rojo/Viazi karai	O
Maziwa	O	Wali/Mchele	O
Maziwa mala/lala/Kuganda/ Yoghurt	O	Yai	O
	O		O

Msamiati wa mavazi

	S/E		S/E
Bangili	O	Longi/Suruali	O
Bib	O	Mabuti/Njuti	O
Buibui	O	Mkufu/Ushanga/ Tasbihi	O
Chupi/Panti	O	Mshipi	O
Jaketi	O	Nepi	O
Jeans	O	Nguo	O
Kamisi	O	Rinda	O
Kanga	O	Sapata/Pata pata/Ndara/Champali/Si ipper	O
Kaptula/Kinyasa/ Kipande	O	Shati	O
Kiatu	O	Shuka/Shiti	O
Kifungo	O	Sketi	O
Kikoi	O	Soksi	O
Kipkapa/Kepa/Cap	O	Suti/Beli	O
Kirinda	O	Sweta	O
Kitambaa	O	Titi/Nono/Nyonyo	O
Kitambaa cha kichwa/Hijab	O	T-Shirt	O

16-30 months

Kofia	O	Vipuli	O
Koti	O	Zip	O
Leso	O		O
	O		O

Sehemu za mwili	S/E		S/E
Bega	O	Mguu	O
Goti	O	Midomo	O
Jicho	O	Mkono	O
Jino	O	Nyayo	O
Kichwa/Head	O	Nywele	O
Kidevu	O	Pua	O
		Sehemu za siri/Dudu/Mdudu/Tupu/Tumbaki	
Kidole	O		O
Kiganja	O	Shavu	O
Kitovu	O	Sikio	O
Kucha	O	Tumbo	O
Makalio/Matako*	O	Ulimi	O
Mgongo	O	Uso	O
	O		O

*au neno lolote
litumikalo katika jamii
yako

Vifaa vya nyumbani	S/E		S/E
Bakuli	O	Mkoba/Mfuko/Begi	O
Beseni/Karai	O	Mswaki	O
Bilauri/Glasi	O	Mto	O
Blanketi	O	Mwiko	O
Brashi	O	Ndoo	O
Chupa	O	Nyundo	O
Dawa	O	Pesa/Ngenje	O
Fimbo	O	Picha	O
Godoro	O	Posta/Barua	O
Jagi	O	Redio	O
Kamera	O	Remote	O
Kapeti	O	Saa	O
Karatasi	O	Sabuni	O
Karatasi ya chooni/ya kujipangusa	O	Sahani	O
Kichana	O	Sanduku	O
Kifunuo	O	Shilingi	O
Kifuvu/Kifuu	O	Simu	O
Kijiko	O	Sinia	O
Kikapu	O	Taa ya koroboi	O
kikombe	O	Taa ya mkopo/Kibatari	O

Kisu	O	Taa/Stima/Kandili	O
Kopo	O	Taka/Chafu	O
Makasi	O	Tauli/Towel	O
Makuti	O	Ufagio	O
Mbuzi	O	Ufunguo	O
Miwani	O	Ukuta/Kiambaza	O
Mkebe	O	Uma/Fork	O
Mkeka	O		O

Fanicha na vyumba

S/E

S/E

		Meza	O
Chumba/Bedroom	O	Mlango	O
Dirisha	O	Msalani/Chooni	O
Friji/Barafu	O	Poti	O
Gogo/Kumbi	O	Sakafu/Simiti	O
Jikoni		Sofa/Kochi	
Kabati	O	Stuli	O
		Televisi/Runinga/TV	
Kitanda	O		O
Kiti	O	Uani	O
Kochi	O	Veranda/Baraza	O
Meko/Stove/Jiko	O		O
	O		O

Vifaa vya nje

S/E

S/E

Barabara	O	Mti/Mwembe	O
Jembe	O	Mvua	O
Jiwe	O	Mwezi	O
Jua	O	Mwiko	O
Kibembea	O	Ndoo	O
Kijiti/Kigongo	O	Ngazi	O
Maji	O	Njia	O
Maua	O	Nyasi	O
Mawingu	O	Nyota	O
Mbingu	O	Panga	O
Mchanga	O	Shimo	O
Mfereji/Paipu	O	Upepo	O
Mpira wa maji	O	Vichuma	O
	O		O

Mandari/mavinjari

S/E

S/E

Baharini/Pwani/Beach	O	Nyumba	O
Barazani	O	Nyumbani	O
Dukani	O	Shambani	O
		Sherehe/Hafla/Birthday/Harusi	
Filamu/Sinema/Video	O		O
Kanisani/Msikitini	O	Shuleni/Skuli	O
Kazini	O	Sipitali	O

Kituo cha mafuta/Petroli/Jina la kituo	O	Sokoni	O
Madrasa/Chuoni	O	Uwanjani	O
Mwituni	O		O
	O		O

Majina ya watu	S/E		S/E
Baba mdogo/Ami	O	Mgema	O
Baba mkubwa	O	Mjomba/Uncle	O
Baba/Daddy	O	Mkulima	O
Babu	O	Mlisha	O
Bibi/Mke	O	Msichana	O
Dada	O	Mtoto	O
Daktari/Mganga	O	Mtu	O
Fundi	O	Muuguzi	O
Jina la mbwa/paka	O	Mvulana	O
Jina la mtoto	O	Mwalimu	O
Jina la mzazi/mlezi	O	Nyanya/Bibi	O
Kitoto/ Mtoto mchanga	O	Polisi/Askari	O
Mama mdogo	O	Rafiki	O
Mama mkubwa	O	Shangazi	O
Mama/Nina/Mummy	O	Yaya	O
	O		O

Michezo na taratibu maadili	S/E		S/E
Ahsante/Shukrani	O	Naam/Ndio/Ehe	O
Chai/Kiamsha kinywa	O	Piga simu	O
Chajio	O	Pole	O
Chamchana	O	Sasa?	O
Karibu	O	Shikamoo	O
Kibe	O	Sitaki	O
Kujisaidia/pembeni/Haja/Pupu/Kanye	O	Sssssh	O
Kuoga	O	Tafadhali/Naoomba	O
Kupumzika/Nimechoka	O	Ukuti	O
Kwa kheri/Bye bye	O	Umeshindaje?	O
La/Hapana	O	Unacho	O
	O	Usiku mwema/Lala salama/Ulaze salama	O
Mambo /Hujambo			

Vitenzi	S/E		S/E
Acha	O	Maliza	O
Amka/Zinduka	O	Mwaga	O
Andika	O	Mwagika	O
Angalia/Tunza/Linda	O	Ngoja	O
Anguka	O	Ni	O
	O	Ning'inia/Pepesuka/Bembea	O
Angusha			

Anika	O	Nunua	O
Beba	O	Nyegeresha/ Tekeranya	O
Bembea	O	Ogelea	O
Bisha/Gonga	O	Ona	O
Busu/Shumu	O	Ongea	O
Chagua	O	Onja	O
Cheka/Tabasamu	O	Onyesha	O
Cheza	O	Osha/nawa	O
Cheza	O	Ota	O
Chora	O	Paka rangi	O
Chukia	O	Pangusa/Futa	O
Chukua	O	Pasua	O
Enda	O	Pata	O
Endesha	O	Penda	O
Fagia	O	Piga makofi	O
Fanya	O	Piga teke	O
Fanya kazi	O	Pika	O
Ficha	O	Pokea	O
Fikira	O	Pulizia/Vuvia	O
Funga	O	Rarua/Pasua	O
Fungua	O	Ruka	O
Funika	O	Rusha	O
Gawana/Gawanya	O	Safisha	O
Gonga	O	Saida	O
Gongana	O	Salimu	O
Gusa	O	Sema	O
Iga	O	Shiba	O
Imba	O	Shika/Ganda/Kamata	O
Jaa	O	Sikia	O
Jaribu	O	Sikiliza	O
Jenga	O	Simama	O
Kaa	O	Sinzia	O
Kata	O	Soma	O
Kaza	O	Sukuma/Peleka	O
Keti	O	Tafuta	O
Kimbia	O	Tazama/Angalia	O
Kimbiza/Fukuza	O	Teleza/Nyiririka	O
Kula	O	Tembea	O
Kumbatia/Hug	O	Tengeneza	O
Kunywa	O	Tingisha/Tikisa	O
Kupa/Patia	O	Uma	O
Kutaka/Taka	O	Umia	O
Kwea/Panda	O	Vunja	O
Lala	O	Vunjika	O
Lamba	O	Vuta	O
Leta	O	Weka	O
Lia	O	Weza	O
Lisha	O	Zungumza	O

	O	O
	O	O

Vivumishi

S/E

S/E

Baridi	O	Maridadi/Smart	O
Baya	O	Moto/Choma	O
Bovu	O	Mpya	O
Chache/Kidogo	O	Mrefu/Ndefu	O
Chafu	O	Mzuri	O
Choka	O	Ngumu	O
Dogo	O	Njaa	O
Dumu	O	Nyekundu	O
Furaha	O	Nyeupe	O
Giza	O	Nyeusi	O
Gonjwa	O	Nzito	O
Haraka	O	Nzuri	O
Hasira	O	Ogopa	O
Iliyovunjika	O	Polepole	O
Imekwisha/Imeisha	O	Safi	O
Kali	O	Samawati/Nili/Bluu	O
Kavu	O	Sauti ya juu	O
Kelele	O	Sawasawa	O
Kijani kibichi	O	Tena	O
Kimya/Nyamavu	O	Tupu	O
Kiu	O	Uma/Umia	O
Kubwa	O	Upepo	O
kwanza	O	Usingizini	O
Laini	O	Usinzini	O
Lovu	O	Zee/Kinyanya	O
Macho/Makini	O		O
	O		O

Maneno ya wakati

S/E

S/E

Asubuhi	O	Mchana	O
Baadaye	O	Sasa	O
Jana	O	Siku	O
Jioni	O	Siku nzima	O
Kesho	O	Usiku	O
Leo			O

Viwakilishi nafsi

S/E

S/E

Huyu	O	Hivyo	O
Yule	O	Vingine	O
Huyo	O	Hii	O
Mwingine	O	Ile	O
Mwenye	O	Hiyo	O
Wangu	O	Yote	O

Wako	O	Nyingine	O
Wake	O	Yenye	O
Wetu	O	Yangu	O
Wenu	O	Yako	O
Wao	O	Yake	O
Hawa	O	Yetu	O
Wale	O	Yenu	O
Hao	O	Yao	O
Wote	O	Hizi	O
Wengine	O	Zile	O
Wenye	O	Hizo	O
Hili	O	Zote	O
Lile	O	Zenye	O
Hilo	O	Zangu	O
Lote	O	Zako	O
Lingine	O	Zake	O
Lenye	O	Zetu	O
Langu	O	Zenu	O
Lako	O	Zao	O
Lake	O	Hapa	O
Letu	O	Pale	O
Lenu	O	Hapo	O
Lao	O	Pengine	O
Haya	O	Penye	O
Yale	O	Huku	O
Hayo	O	Kule	O
Yote	O	Huko	O
Mengine	O	Kwote	O
Yenye	O	Kungine	O
Hiki	O	Kwangu	O
Kile	O	Kwako	O
Hicho	O	Kwake	O
Chote	O	Kwetu	O
Kingine	O	Kwenu	O
Changu	O	Kwao	O
Chako	O		O
Chake	O	Mimi	O
Chetu	O	Sisi	O
Chenu	O	Wewe	O
Chao	O	Yeye	O
Hivi	O		O
Vile	O		O
Viulizi	S/E		S/E
Gani	O	Nani?	O
Ipi?	O	Ngapi?	O
Kwa nini?	O	Nini?	O

16-30 months

Lini	O	Vipi?	O
Nani		Wapi?	O

Vihusishi	S/E		S/E
Chini	O	Kwa	O
Hapa	O	Kwenye	O
Jirani	O	Mbali	O
Juu	O	Ndani	O
Kando	O	Nje	O
Kando kando	O	Nyuma	O
Karibu	O	Pale	O
Katika	O	Ya	O
	O		O

Vivumushi vya idadi	S/E		S/E
Bila	O	Sawa	O
Hakuna	O	Siyo	O
Kila	O	Tele/Nyingi	O
Nyingine	O	Yote	O
Pia	O	Yoyote	O
Sana	O	Zaidi	O
	O		O

Viunganishi	S/E		S/E
Ama/Au	O	Lakini	O
Angaa/Angalau	O	Na	O
Halafu	O	Pamoja na	O
Kwa hivyo	O	Sababu	O
	O		O

PART II SENTENCES AND GRAMMAR

A. SMALL PARTS OF WORDS

	Bado	Mara nyingine/ Mara kwa mara	Kila wakati
1. Tunatumia sauti fulani/mianza fulani katika maneno tofauti kwa mfano, M-keka, M-swaki, M-kebe. Vipi mtoto wako ameanza kutumia hizi sauti/hii mianza?	☐	☐	☐
2. Kuongea kuhusu kitu zaidi ya kimoja (Kuongea kitu kwa wingi). Ile hali ya wingi huanza tofauti na ile ya uchache kwa mfano Embe huwa Maembe, Mtoto huwa Watoto, Kiti huwa Viti, Mti huwa Miti, Kikapu huwa vikapu, na Jino huwa Meno. Vipi mtoto wako ameanza kufanya hivi?	☐	☐	☐
3. Tukitaka kuongea kuhusu vitu na kuvieleza tunatumia maneno "dogo" na "kubwa" au tunaweza kuweka sauti hapo mwanzo wa neno kama " M-" na "Ki-" kuzitumia tofauti kulingana na vile tunavyoongea kuhusu. Twaweza kusema "Kubwa", "Kikubwa" "Mkubwa" na "dogo", "kidogo" na "mdogo". Vipi mtoto wako ameanza kutumia maneno kama hivi?	☐	☐	☐
4. Kuongea kuhusu shughuli tofauti tofauti. Watoto wengine husema neno kama kwamba wanakuambia vile wewe wanataka ufanye , kwa mfano, Imba, Ketu, Kula, Nenda, Panda, Fungua, Cheza na baadaye Watoto wanaanza kusema kama vile unavyofanya kwa wakati huo kwa mfano, Unaimba, Unaketi, Unaenda, Unapanda, Unafungua, Unacheza. Vipi mtoto wako ameanza kufanya hivi?	☐	☐	☐
5. Kuongea kuhusu mambo yaliyotendeka hapo kitambo huwa tunaongeza sauti “ li” pale kwa sauti “na”. Anacheza huwa Alicheza, Anaimba huwa Aliimba, Anakula huwa Alikula, Anapanda huwa Alipanda. Vipi mtoto wako ameanza kufanya hivi?	☐	☐	☐

B. COMPLEXITY

Katika kila kundi la maneno, tafadhali niambie ile ambayo ina fanana zaidi na vile mwanao anaongea kwa sasa. Ikiwa mtoto wako ana sema sentensi ndefu au ngumu zaidi ya hizo mbili chagua ile ya pili.

1. Zungu Mzungu	☐ ☐	2. Tanda Kitanda.	☐ ☐
3. Koba. Mkoba	☐ ☐	4. Kanda Ukanda	☐ ☐
5. Futa Mafuta	☐ ☐	6. Puli Vipuli	☐ ☐
7. Hogo Mihogo	☐ ☐	8. Vulana Wavulana	☐ ☐
9. Guruwe Nguruwe	☐ ☐		☐ ☐
10. Anguka. Ameanguka	☐ ☐	11. Taka. Nataka	☐ ☐
12. Pewa Nimepewa.	☐ ☐	13. Chomi Haichomi	☐ ☐
14. Siguse. Usiguse.	☐ ☐	15. Lale Nilale	☐ ☐
16. Chomeka. Utachomeka.	☐ ☐	17. Enda Anaenda	☐ ☐
18. Taki Sitaki	☐ ☐	19. Ita Kuita	☐ ☐
20. Akupiga Amekupiga	☐ ☐	21. Ninapenda Ninakupenda	☐ ☐
22. Kuongea kuhusu kitu ambacho kitafanyika kwa mtu/ kitafanyiwa mtu: Utapiga Utapigwa	☐ ☐	23. Kuongea kuhusu kitu ambacho kimefanyika kwa kitu fulani: Kimevunja Kimevunjika	☐ ☐
24. Kuongea kuhusu kusababisha kitendo: Ninaingia Ninaingiza	☐ ☐	25. Kuongea kuhusu kitu ambacho hakitendeki: Naenda Siendi	☐ ☐
26. Kuongea kuhusu kumfanyia kitu mtu: Nikukate Nikukatie	☐ ☐	27. Kuongea kuhusu pale ambako kitu kiko: Iko meza Iko mezani	☐ ☐

C Sentensi

Vipi mtoto wako ameanza kuchanganya maneno kama vile "Taka chakula" au "mbwa uma"?

Bado maranyingine/mara kwa mara Kila wakati

Naomba unipe mfano:

D. MIFANO: Tafadhali nipe sentensi tatu ndefu zaidi ulizomsikia mtoto wako akisema hivi karibuni.

1. _____
2. _____
3. _____

If the child is not combining words into sentences, do not go any further.

Katika kila kundi la maneno, tafadhali niambie ile ambayo ina fanana zaidi na vile mwanao anaongea kwa sasa. Ikiwa mtoto wako ana sema sentensi ndefu au ngumu zaidi ya hizo mbili chagua ile ya pili.

1. Milango mpya Milango mipya	☐ ☐	2. Watu mrefu Watu warefu.	☐ ☐
3. Visu kikali Visu vikali	☐ ☐	4. Maembe kubwa. Maembe makubwa	☐ ☐
5. Viti kimevunjika Viti vimevunjika	☐ ☐	6. Meno limeng'oka Meno yameng'oka	☐ ☐
7. Watoto anacheza. Watoto wanacheza	☐ ☐	8. Miti unaanguka. Miti inaanguka.	☐ ☐
	☐ ☐		
9. Taka chai zaidi. Taka chai ndani hapo.	☐ ☐	10. Washa taa. Washa taa ili nipate kuona.	☐ ☐
11. Usiguse gari. Sitaki uguse gari ile.	☐ ☐	12. Chai moto. Chai ile ni moto.	☐ ☐
13. Nataka hiyo. Nataka hiyo uliyo nayo.	☐ ☐	14. Nataka biskuti. Nataka biskuti na maziwa.	☐ ☐
15. Niangalie. Niangalie nikicheza.	☐ ☐	16. Doli wangu yuko wapi? Doli wangu aitwae Toto yuko wapi?	☐ ☐
17. Tuliengeneza hii. Mimi na Karisa tuliengeneza hii.	☐ ☐	18. Naimba wimbo. Naimba wimbo kwako.	☐ ☐
19. Nilipata Soda mbili. Nilipata chupa mbili za Soda.	☐ ☐	20. Mbwa meza. Mbwa juu ya meza.	☐ ☐
21. Ile shilingi yangu. Ile ni shilingi yangu.	☐ ☐	22. Mtoto analia. Mtoto analia kwa sababu ameumia.	☐ ☐
	☐ ☐		☐ ☐